

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Selvityshenkilöiden ehdotukset lapsilisän kehittämiseksi

Liisa Siika-aho

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma

11.5.2026

Selvityshenkilöiden toimeksianto

- Lapsilisän kehittämisen tavoitteena lisätä Suomen lapsimyönteisyyttä.
- Tehtävänä arvioida lapsilisäjärjestelmän kehittämisvaihtoehtoja sekä tehdä ehdotuksia lapsilisän uudistamiseksi.
- Kehittämisvaihtoehtojen vaikutuksia tuli arvioida kattavasti erityisesti
  - lapsiperheiden toimeentulon turvaamisen
  - syntyvyyden ja suomalaisen yhteiskunnan perhemyönteisyyden edistämisen
  - monimuotoisten perherakenteiden huomioimisen näkökulmista.
- Ehdotukset tuli tehdä siten, että ne voidaan toteuttaa mahdollisimman kustannusneutraalisti.
- Lopputuotoksena selvityshenkilöiden raportti.

Selvityshenkilöiden tukena toiminut asiantuntijaryhmä

Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

ylijohtaja Liisa Siika-aho, sosiaali- ja terveysministeriö

vs. pääjohtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma Kansaneläkelaitos

Jäsenet

Johtaja Essi Rentola, sosiaali- ja terveysministeriö

Asiantuntija Severi Saarela, sosiaali- ja terveysministeriö

Erityisasiantuntija Laura Kuusio, sosiaali- ja terveysministeriö, kansallinen lapsistrategia

Neuvotteleva virkamies Simo Mentula, valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies Virpi Hiltunen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Osaamiskeskuksen päällikkö, Johanna Aholainen, Kansaneläkelaitos

Tutkimuspäällikkö Johanna Lammi-Taskula, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Professori Marika Jalovaara, Turun yliopisto, FLUX-konsortio

Sihteeristö

Hallitussihteeri Annika Juurikko, sosiaali- ja terveysministeriö

Erityisasiantuntija Sara Mäkäräinen, sosiaali- ja terveysministeriö

Lapsilisä tällä hetkellä

 Lapsilisä yhdestä lapsesta 94,88 e/kk	
Toisesta lapsesta 104,84 e/kk	Kolmannesta lapsesta 133,79 e/kk
Neljännestä lapsesta 173,24 e/kk	Viidennestä ja jokaisesta seuraavasta lapsesta 192,69 e/kk

Lähde: Kela

- Universaali, veroton, tuloista riippumaton lapsikohtainen ”kulukorvaus”. Ei sidottu indeksiin.
- Maksetaan alle 17-vuotiaista lapsista.
- Alle 3-vuotiaasta lapsesta maksettavaa lapsilisää korotetaan **26 e/kk**.
- Yksinhuoltajakorotuksen saa jokaisesta lapsesta, josta vanhempi saa lapsilisää. Yksinhuoltajakorotus on **73,30 e/kk**.

Selvityksen sisältö

1 Johdanto

- 1.1 Selvityshenkilöiden asettaminen ja selvityksen valmistelu
- 1.2 Lapsilisäjärjestelmän tausta ja kehityskulku
- 1.3 Lapsia ja perheitä koskevasta sääntelystä

2 Lapsilisä osana lasten ja perheiden tukea

- 2.1 Lapsiperheistä ja lapsilisän saajista
- 2.2 Lapsilisän kustannukset, rahoitus ja toimeenpano
- 2.3 Lapsilisä lapsesta aiheutuvien kustannusten korvaajana
- 2.4 Lapsilisä lapsiperheiden pienituloisuuden vähentäjänä
- 2.5 Lapsilisän yhteys muihin etuuksiin, vanhempien elatusvelvollisuuteen ja verotukseen
  - 2.5.1 Lapsilisä osana etuus- ja palvelujärjestelmää
  - 2.5.2 Vanhempien elatusvelvollisuus ja lapsilisä
  - 2.5.3 Lapsilisän suhde opintoetuuksiin
  - 2.5.4 Lasten huomioiminen verotuksessa
- 2.6 Lapsilisä syntyvyyden ja perhemyönteisyyden edistämisen näkökulmista

3 Selvityshenkilöiden ehdotukset lapsilisäjärjestelmän kehittämiseksi

- 3.1 Lapsilisän kehittämisen tavoitteet
  - 3.1.1 Lapsilisän korotusosat
  - 3.1.2 Lapsilisän ikäraja ja suhde opintoetuuksiin
  - 3.1.3 Lapsilisän verottaminen
- 3.2 Vaihtoehtoja tasasuuruuden ja lapsikohtaisen lapsilisän mallista
- 3.3 Vaikutusten arviointia
  - 3.3.1 Vaikutukset etuusmenoihin
  - 3.3.2 Tulonjakovaikutukset
  - 3.3.3 Vaikutukset lapsiin, nuoriin ja perheisiin
  - 3.3.4 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutukset
  - 3.3.5 Työllisyysvaikutukset
  - 3.3.6 Viranomaisvaikutukset

4 Johtopäätökset

Lähteet

Lapsilisän uudistamisen tavoitteista

- Kulujen tasaaminen lapsiperheiden ja muiden välillä on lapsimyönteisen yhteiskunnan näkökulmasta yhä perusteltua ja tavoitetta tulisi kirkastaa.
- Tavoitteena on lisäksi vahvistaa lasten keskinäistä yhdenvertaisuutta, edistää vanhempien ja sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä selkeyttää lapsilisäjärjestelmän suhdetta muuhun etuusjärjestelmään.
  - Lasten ja perheiden tukijärjestelmän tulisi olla selkeä ja ymmärrettävä kokonaisuus, jossa järjestelmän eri osat toteuttavat omaa tehtäväänsä.
  - Selkeä ja oikeudenmukainen sosiaaliturvajärjestelmä parantaa yhteiskunnan tarjoaman tuen läpinäkyvyyttä, ennakoitavuutta ja hyväksyttävyyttä eri perhetilanteissa.
- Tavoitteena ei ole säästää lapsiperheille suunnatun tuen kokonaiskustannuksista.
- Selvityshenkilöt eivät kannata lapsilisän verottamista tai muuttamista muutoin tulosidonnaiseksi. Valtiovarainministeriön kanta verotukseen on sama, samoin Kelan kanta tulosidonnaisuuden osalta.
- Tutkimusten mukaan syntyvyyden lisääminen lapsilisää tai muuta etuusjärjestelmää kehittämällä on vaikeaa, ellei jopa mahdotonta. Lapsiperheiden tukijärjestelmään tehtävät muutokset voivat kuitenkin vaikuttaa käsityksiin yhteiskunnan tuesta ja tulevaisuuden ennustettavuudesta. Myös tästä näkökulmasta selvityshenkilöt kannattavat lapsilisän säilyttämistä ja kehittämistä.

Tasasuuruudesta ja lapsikohtaisesta lapsilisästä

- Tasasuuruinen ja lapsikohtainen lapsilisä tarkoittaisi lapsilisän korotusosista luopumista. Muutos mahdollistaisi lapsilisän ”perusosan” tason korottamisen ja lapsilisän jakamisen kahdelle vanhemmalle.
  - Lapsilisän korotusosien tavoitteena on ollut vähentää lapsiperheiden pienituloisuutta kohdentamalla tukea korkeammassa köyhyysriskissä oleville ryhmille. Kaikki monilapsiset perheet, yhden vanhemman perheet tai pienten lasten perheet eivät ole pienituloisia.
  - Nimestään huolimatta yksinhuoltajakorotuksen perusteena ei ole lapsen huoltomuoto, vaan vanhemman ja lapsen asumismuoto (yhden vanhemman kotitalous), tai vanhemman siviilisääty (vanhempi on naimaton).
  - Myös perhemuotojen moninaistuminen (erit. lasten kahden kodin tilanteet, uusperheet) haastaa nykyisten korotusosien logiikkaa.
  - Jos lapsilisän tasoja tarkastellaan suhteessa viitebudjetteihin, ei lapsilisän tasojen nykyinen vaihtelu heijasta lasten todellisia kulutustarpeita, jotka kasvavat iän myötä (vrt. lapsilisän tavoite).
- Muutos edellyttää muissa etuuksissa ja/tai verotuksessa tehtäviä kompensoivia toimenpiteitä, jotta ei lisätä pienituloisten lasten määrää.

Lapsilisän ikärajasta sekä suhteesta opintoetuuksiin

- Nykyinen lapsilisän ikäraja näyttää olevan kompromissi tilanteesta, jossa lapsilisäoikeutta on haluttu ulottaa vanhempiin lapsiin aiemman 16 ikävuoden sijaan.
- Lapsen oikeus saada elatusta vanhemmiltaan sekä lapsen oppivelvollisuus jatkuvat siihen asti, kun lapsi täyttää 18 vuotta. Lapsilisän ulottaminen myös 17 vuotta täyttäneille toteuttaisi lapsilisän alkuperäistä tavoitetta. Se tukisi vanhempien lainmukaista elatusvelvollisuutta sekä alle 18-vuotiaan lapsen oikeutta hänelle kuuluvaan elatukseen.
  - Lapsilisäoikeuden maksaminen 18-vuotiaaksi saakka edellyttäisi alaikäisille opiskelijoille maksettavien opintoetuuksien tarkastelua. Muutoksella ei tule heikentää nuorten yhdenvertaisia edellytyksiä koulutukseen osallistumiseen ja itsenäistymiseen.
- Lapsilisäoikeuden rajaaminen alle 16-vuotiaille lapsille voisi olla perusteltua, jos tukea haluttaisiin kohdentaa ainoastaan nuoremmille lapsille, joilla ei ole oikeutta opintoetuuksiin.

Vaihtoehtoja tasasuuruisen ja lapsikohtaisen lapsilisän mallista

- Selvityksessä arvioidut vaihtoehtoiset mallit ja niihin liitännäiset keskeiset etuusmuutokset:
  1. Tasasuuruinen lapsilisä 100 €/kk 18-vuotiaaksi
  2. Tasasuuruinen lapsilisä 100 €/kk 17-vuotiaaksi
  3. Tasasuuruinen lapsilisä 100 €/kk 16-vuotiaaksi
- **Lisäksi** yleisen asumistuen muutokset, elatustuen korotus sekä opintotuen huoltajakorotuksen korotus lasten lukumäärän mukaan.
- Lapsilisän lopullinen taso riippuu monista seikoista, kuten kokonaisratkaisun yksityiskohdista ja käytettävissä olevista varoista.
- Kokonaisratkaisussa on myös perusteltua pohtia, tuetaanko lapsiperheitä sekä verojärjestelmän että etuusjärjestelmän kautta vai vain toista järjestelmää kehittämällä (vrt. verotuksen työtulovähennyksen lapsikorotukset).

Vaikutukset etuusmenoihin ja pienituloisuuteen

Vaihtoehtoisten mallien yhteisvaikutukset etuusmenoihin (miljoonaa euroa).

Etuusmuutokset	yläikäraja 18 v	yläikäraja 17 v	yläikäraja 16 v
lapsilisä	-171	-249	-328
elätustuki, etuusmeno	77	77	77
elätustuki, takautumissaatava*	-6,3	-6,3	-6,3
opintotuki	0	0	17
huoltajakorotus	29	29	29
asumistuki	150	150	150
toimeentulotuki	-30	-28	-24
yhteensä	55	-21	-79

* Vaikutukset eivät realisoitu saman vuoden aikana, joten lukua ei ole laskettu yhteensä-riville.

Pienituloisten lasten lukumäärän arvioitu muutos 60 % pienituloisuusasteella (SISU-arvio)	-1687	-1074	13
---	-------	-------	----

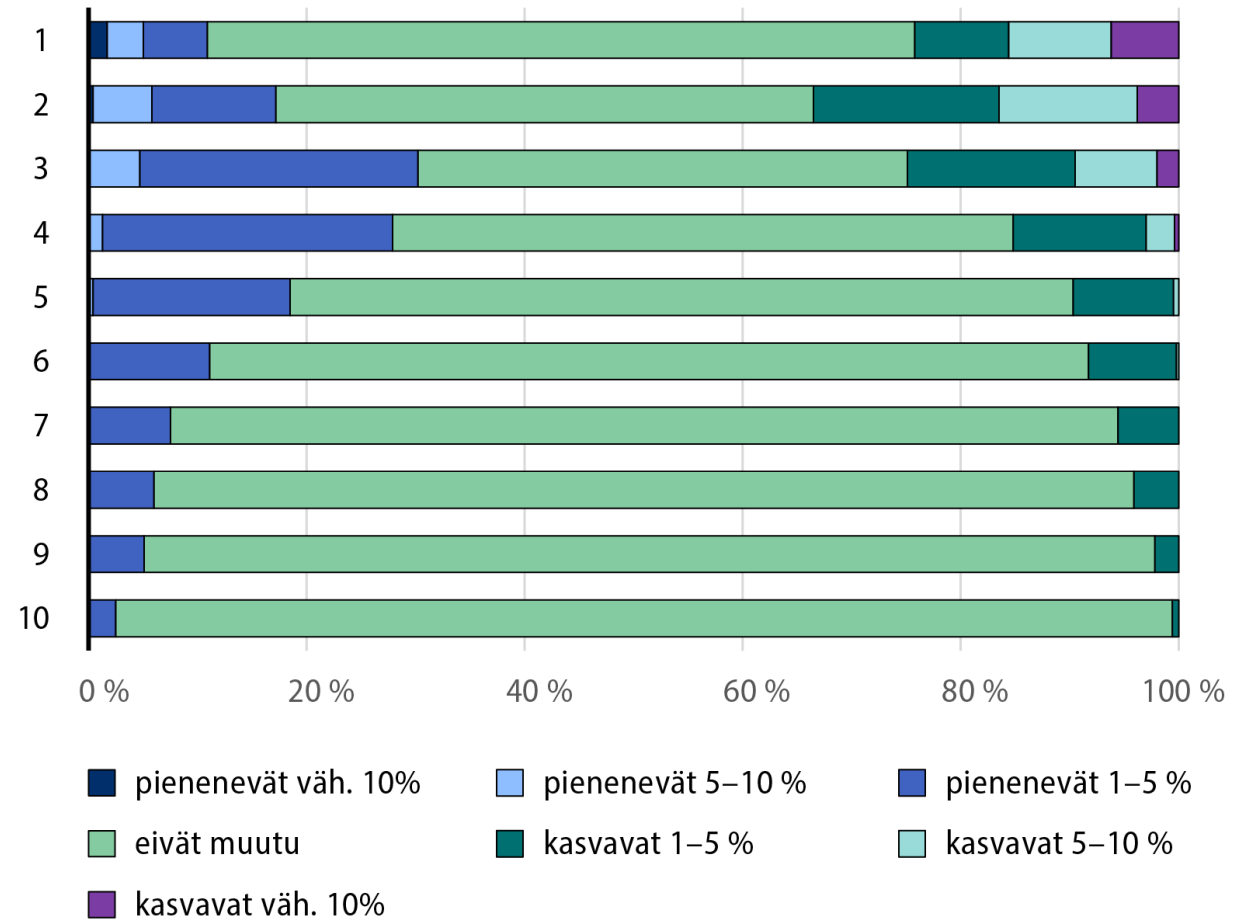

Tulonjakovaikutukset

- Malli siirtää tukea monilapsisilta perheiltä pienituloisille perheille, jotka asuvat vuokralla.
- Myös opiskelijavanhempien monilapsiset perheet hyötyisivät uudistuksesta.
- Elatustukea saavien perheiden asema paranisi. Muutosten myötä tuki kohdentuisi paremmin niille vanhemmille, jotka vastaavat lapsensa tai lastensa elatuksesta yksin. Muutos kuitenkin edellyttää elatuksen lainsäädännön ja viranomaisjärjestelmän uudistamista.

Lapsiperheiden käytettävissä olevien tulojen muutos tulokymmenyksittäin (%)

Tulodesiili

Muita vaikutuksia

- Työvoiman tarjonta ja työllisyys kasvavat mallissa arvion mukaan noin 1550–1700 henkilöllä.
- Lapsilisän jakaminen lisää vanhempien yhdenvertaisuutta, mutta voi lisätä pienituloisuutta lähivanhemman kotitaloudessa. Jakamista tulisi edistää vaiheittain.
- Lapsivaikutusten näkökulmasta perustelluin vaihtoehto esitetyistä tasasuuruisen lapsilisän malleista on jatkaa lapsilisän maksamista 18-vuotiaaksi.

Lopuksi

- Tasasuuruiseen ja lapsikohtaiseen lapsilisämalliin liittyvistä muista etuusmuutoksista on tässä selvityksessä esitetty esimerkinomaisia laskelmia jatkokeskustelun pohjaksi.
  - Jatkotyössä tulisi lisäksi huomioida tätä selvitystä perusteellisemmin esimerkiksi lapsiperheiden verotuksen kokonaisuus sekä erilaiset mahdollisuudet parantaa työnteon kannusteita lapsiperheiden pienituloisuuden vähentämiseksi.
- Tarve laajemmalle uudistukselle lasten ja perheiden tukien kehittämiseksi?

Kiitos!